

TALEPUNKTER TIL SAMRÅD I MILJØ- OG PLANLÆGNINGUDVALGET DEN 23. APRIL 2008.

Som det vil være udvalget bekendt afgav Statsrevisorerne den 13. marts 2008 bemærkninger til beretning nr. 8 af 2004 om Helsinki-Konventionens bestemmelser om forurening af havmiljøet. Ét af de punkter, som Statsrevisorerne omtalte i bemærkningerne var købet af radarsystemet OceanEye.

Lad mig indledningsvis sige, at der intet nyt er at berette i sagen om Ocean-Eye radaren. Problemerne med radaren, herunder at den ikke på tilfredsstillende vis kan anvendes til havmiljøovervågning, har været kendt længe. Jeg har derfor valgt at besvare de tre stillede spørgsmål under ét.

Jeg har således løbende orienteret forligskredsen og Forsvarsudvalget om projektet, herunder om problemerne med radarens anvendelse til havmiljøovervågning, ligesom jeg har besvaret spørgsmål fra Folketinget om sagen. Sagen har endvidere været omtalt i pressen.

Kort fortalt blev OceanEye radaren købt i år 2000 med det formål at skulle kunne bruges til både havmiljøovervågning og fiskeriinspektion. Dermed skulle forsvarets fly kun have én radar om bord, uagtet at man udførte to forskellige opgaver.

Mens OceanEye har vist sig at fungere meget tilfredsstillende i forhold til fiskeriinspektionsopgaven, har der vist sig problemer i forhold til radarens anvendelse til havmiljøopgaven. Leverandøren kunne ikke opfylde de specificerede krav til opgaven, og selv efter gentagne test af systemet, kunne disse ikke afsluttes med et tilfredsstillende resultat.

Med andre ord kunne man ikke udvikle OceanEye radaren til at varetage havmiljøopgaven på højde med eller bedre end den eksisterende Side Looking Airborne Radar – SLAR-radaren. Havmiljøopgaven vil derfor fortsat blive løst ved hjælp af SLAR-radaren.

På den baggrund besluttede forsvaret i 2007, at man ikke ville bruge flere ressourcer på at forsøge at optimere OceanEye radaren. Forsvaret afsluttede derfor kontrakten, hvilket jeg orienterede både forligskredsen og Forsvarsudvalget om i december 2007.

Man kan spørge sig selv, hvad der gik galt her? Rigsrevisionen peger i den sammenhæng på, at forsvaret har erkendt, at man har undervurderet de tekniske risici ved projektet.

I forbindelse med afslutningen af OceanEye kontrakten har forsvaret endvidere erkendt, at selve kontrakten ikke er hensigtsmæssigt affattet bl.a. pga. unøjagtigheder. Herudover har projektførelsen ikke været optimalt, hvilket har gjort det vanskeligt at komme igennem med krav over for leverandøren.

Samlet set vurderer Forsvarskommandoen, at den indgåede kontraktafslutning, der indebærer en kontant kompensation og en udvidelse af garantiperioden, er den bedst mulige løsning under de givne omstændigheder. Denne vurdering bakkes op af Kammeradvokaten, som har været med i forløbet omkring kontraktens afslutning. Dette forhold har jeg naturligvis orienteret Rigsrevisionen om i forbindelse med deres behandling af sagen.

Når forsvaret anskaffer nyt materiel, er der nogle gange et element af udvikling i projekterne. For at kunne have moderne og tidssvarende materiel er det ofte nødvendigt på købstidspunktet at vælge materiel, som skal videreudvikles til det konkrete formål.

Det har også været tilfældet i forhold til OceanEye radaren, hvor man fra forsvarets side har vidst, at der kunne være en vis risiko ved at indgå i et sådant udviklingsprojekt. Som jeg allerede har nævnt, har man imidlertid i den konkrete sag undervurderet de risici, som var forbundet med OceanEye udviklingsprojektet.

Med hensyn til en ansvarsplacering har jeg hæftet mig ved, at der hverken fra Rigsrevisionens eller fra Statsrevisorernes side peges på, at én eller flere konkrete personer kan tillægges et ansvar for problemerne med OceanEye.

Hvad jeg synes er vigtigere at notere sig er, at Statsrevisorerne peger på en række konkrete forhold, som man i processen ikke har haft den nødvendige fokus på. Det gælder f.eks. risikovurdering, projektstyring og kontraktindgåelse. Det peger på, at det er i organisationen og ledelsen af projekterne, at en fremadrettet løsning skal findes.

Hvad gør vi så fremover for at undgå lignende sager?

Forsvaret har anerkendt, at der er en række forhold, som kan blive bedre på dette område. Dette er ikke kun erkendt i forhold til OceanEye projektet, men tillige i relation til andre materielprojekter.

Som jeg har orienteret Folketingets partier om på et møde her den 18. februar, er der derfor iværksat en række initiativer inden for netop dette område, hvilket i øvrigt også gentagne gange er oplyst til pressen.

Med henblik på at styrke forsvarets evne til at anskaffe materiel er det således besluttet, at:

- Forsvarets Materieltjeneste opretter yderligere tre juridiske specialiststillinger i handelsafdelingen.
- Forsvarets Materieltjeneste pålægges dialog med Kammeradvokaten om fremtidig og systematisk inddragelse i forbindelse med forsvarets materielanskaffelser, herunder indgåelse af kontrakter og forhandlinger i forbindelse dermed. Denne dialog er indledt, og Forsvarets Materieltjeneste vil komme med konkrete tiltag hertil.
- Forsvarets Materieltjeneste pålægges generelt at inddrage eksterne ekspertbistand i forbindelse med projektstyring, anskaffelser mv.
- Der etableres et element fra Forsvarets Materieltjeneste i Forsvarsstaben med henblik på styrket koordination mellem Forsvarsstaben og materieltjenesten.
- Jeg har besluttet, at der fremadrettet skal gennemføres ekstern kvalitetssikring i forbindelse med større materielanskaffelser, med henblik på blandt andet at sikre tilfredsstillende kontraktindgåelse og klarhed omkring forsvarets muligheder for tilbagelevering eller erstatning.
- Derudover kan nævnes – hvilket der har været ganske megen omtale af i medierne – at stillingen som chef for Forsvarets Materieltjeneste er blevet omdefinert. Således er stillingen opnormeret til generalløjtnant/viceadmiral-niveau, og chefen indgår i sin egenskab af National Materieldirektør i Forsvarsministeriets koncernledelse. Det er en klar styrkelse af den strategiske forankring på materielområdet.

De forskellige tiltag er alle indført mhp. at Forsvarsministeriet kan styrke tilsynet med materielområdet. I den forbindelse er forsvaret pålagt jævnligt at udarbejde en status vedrørende alle forsvarets igangværende større materielanskaffelsesprojekter. Dermed kan der skabes et solidt opdateret overblik over status og fremdrift i de enkelte projekter. På baggrund af dette statusarbejde kan forsvaret og Forsvarsministeriet også hurtigere agere på eventuelle sager, hvor fremdrift eller lignende udestår.

Det er min forventning, at de iværksatte tiltag vil styrke både FMT og den fremadrettede materielanskaffelsesproces.

Som jeg startede med at sige, er der ikke noget nyt i sagen vedrørende OceanEye. Alle problemer er lagt på bordet, og forsvaret og jeg selv har forholdt os til disse.

Derudover kan jeg til orientering oplyse, at Rigsrevisionen også planlægger på at gennemføre en undersøgelse af udvalgte materielprojekter. Dette sker bl.a. med det formål at se på hvorledes projekterne styres og gennemføres.

Det er derfor min opfattelse, at der er den fornødne fokus på problemet, og at der tages hånd om problemerne, som søges løst med konstruktive, fremadrettede og holdbare løsninger.

Lad mig her slå fast, at uagtet problemerne med at anvende OceanEye radaren til havmiljøovervågning, så er denne opgave hidtil – og vil fortsat – blive løst som den skal.

Som nævnt er en af årsagerne til, at forsvaret ikke anvender OceanEye til havmiljøovervågning, at denne ikke har den samme operative anvendelighed som den såkaldte Side Looking Airborne Radar (SLAR).

Dette skyldes primært det positive forhold, at SLAR er bedre end de krav, der blev stillet til systemet, da det blev anskaffet i 1999.

På den baggrund er det forsvarets hensigt fortsat at benytte SLAR til havmiljøovervågning og OceanEye alene til fiskeriinspektion.